

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000979

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Покшевницька Тетяна Василівна

2. Tetiana Pokshevnytska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-6606-5073

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 183

Назва наукової спеціальності: Технології захисту навколишнього середовища

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Технології захисту навколишнього середовища

Дата захисту: 29-05-2026

Спеціальність за освітою: 193 Геодезія та землеустрій

Місце роботи здобувача: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02020915

Місцезнаходження: Київ, , Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12927

Повне найменування юридичної особи: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070915

Місцезнаходження: вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070915

Місцезнаходження: вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 26.11.11, 87.33.35

Тема дисертації:

1. Багатокритеріальна оцінка технічних альтернатив у забезпеченні екологічної безпеки водних ресурсів.
2. Multi-criteria assessment of technical alternatives in ensuring the environmental safety of water resources.

Реферат:

1. У дисертації досліджено науково-методологічні та прикладні засади обґрунтування вибору технічних альтернатив гідротехнічних споруд у процедурі оцінки впливу на довкілля з урахуванням антропогенного навантаження, просторових закономірностей його прояву та безпекових чинників функціонування водогосподарської інфраструктури в умовах воєнного стану. У першому розділі сформовано теоретико-методологічні засади дослідження водних об'єктів і водних ресурсів у контексті їх господарського використання та антропогенного впливу. Розкрито еволюцію підходів до визначення водних об'єктів у національному законодавстві, міжнародній практиці та наукових дослідженнях, обґрунтовано перехід від адміністративно-ресурсного до інтегрованого екосистемного підходу. Обґрунтовано значення превентивних механізмів мінімізації негативного впливу на водні об'єкти на етапі планування господарської діяльності. У другому розділі розроблено методологічні принципи моделювання антропогенного забруднення водних об'єктів та формування технічних альтернатив для гідротехнічних споруд у процедурі оцінки впливу на довкілля. Проаналізовано системну модель структури процедури ОВД, що дозволило визначити її основні

структурні етапи та окреслити обмеження існуючої методології ОВД з точки зору багатокритеріального порівняння альтернативних проектних рішень. Параметризацію системи критеріїв було проведено на основі експертного опитування з обґрунтуванням доцільності використання п'ятибальної шкали оцінювання, а вагові коефіцієнти визначалися методом аналізу ієрархій з підтвердженням стійкості результату. У третьому розділі представлено метод багатокритеріальної оцінки технічних альтернатив гідротехнічних споруд у процедурі оцінки впливу на довкілля та наведено результати його програмної реалізації. Метод реалізовано у вигляді програмного модуля розробленого на базі Microsoft Excel, який забезпечує автоматизацію розрахунків багатокритеріальної оцінки та формування табличних і графічних матеріалів для обґрунтування вибору технічних альтернатив у звітах з оцінки впливу на довкілля. У четвертому розділі здійснено апробацію методу багатокритеріальної оцінки та оцінено ефективність його застосування для обґрунтування проектних рішень на прикладі реконструкції системи централізованого водопостачання. Обґрунтовано, що застосування методу забезпечує вибір технічних альтернатив із вищим рівнем системної оптимальності, що є особливо важливим для об'єктів критичної інфраструктури в умовах воєнного стану. Практичні результати дисертації доцільно застосовувати при плануванні та реконструкції гідротехнічних споруд водогосподарського призначення у проектних організаціях для розроблення проектної документації та підготовки звітів з оцінки впливу на довкілля, а також в уповноважених центральному та територіальних органах, що забезпечують здійснення процедури оцінки впливу на довкілля. Запропоновані підходи до оцінювання технічних альтернатив з урахуванням критеріїв воєнної стійкості можуть бути використані при обґрунтуванні проектних рішень для об'єктів критичної інфраструктури в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Одержані результати також можуть бути використані в навчальному процесі закладів вищої освіти при викладанні дисциплін, пов'язаних з оцінкою впливу на довкілля, водогосподарським проектуванням і управлінням екологічною безпекою. Ключові слова: водні об'єкти, водні ресурси, екосистеми, антропогенне забруднення, якість води, екологічна безпека, вплив на довкілля, забруднення, оцінка впливу на довкілля, планована діяльність, гідротехнічні споруди, технічні альтернативи, критерії оцінки, умови воєнного стану, сталий розвиток.

2. The dissertation examines the scientific-methodological and applied foundations for substantiating the selection of technical alternatives for hydraulic engineering structures within the environmental impact assessment procedure, taking into account anthropogenic pressure, spatial patterns of its manifestation, and safety factors of water management infrastructure functioning under martial law conditions. In the first chapter, the theoretical and methodological foundations for studying water bodies and water resources in the context of their economic use and anthropogenic impact are developed. The evolution of approaches to defining water bodies in national legislation, international practice, and scientific research is revealed, and the transition from an administrative-resource approach to an integrated ecosystem approach is substantiated. The significance of preventive mechanisms for minimizing negative impacts on water bodies at the stage of planning economic activities is substantiated. In the second chapter, methodological principles for modeling anthropogenic pollution of water bodies and forming technical alternatives for hydraulic engineering structures within the environmental impact assessment procedure are developed. The systemic model of the EIA procedure structure is analyzed, which made it possible to identify its main structural stages and outline the limitations of the existing EIA methodology from the perspective of multi-criteria comparison of alternative design solutions. The parameterization of the criteria system was carried out on the basis of an expert survey with justification for the use of a five-point evaluation scale, while weight coefficients were determined using the Analytic Hierarchy Process with confirmation of the stability of the results. The third chapter presents a method for the multi-criteria evaluation of technical alternatives for hydraulic engineering structures within the environmental impact assessment procedure and provides the results of its software implementation. The method is implemented as a software module developed on the basis of Microsoft Excel, which ensures automation of multi-criteria evaluation calculations and the generation of tabular and graphical materials for substantiating the selection of technical alternatives in environmental impact assessment reports. In the fourth chapter, the multi-criteria evaluation method is tested and the effectiveness of its application for substantiating design decisions is assessed using the example of the

reconstruction of a centralized water supply system. It is substantiated that the application of the method ensures the selection of technical alternatives with a higher level of systemic optimality, which is particularly important for critical infrastructure facilities under martial law conditions. The developed software module for implementing the multi-criteria evaluation method can be used in the preparation of environmental impact assessment reports, particularly at the stage of analyzing technical alternatives and selecting the optimal option for the planned activity. The practical results of the dissertation are advisable for application in the planning and reconstruction of hydraulic engineering structures for water management purposes in design organizations for the development of project documentation and preparation of environmental impact assessment reports, as well as in authorized central and territorial authorities responsible for implementing the environmental impact assessment procedure. The proposed approaches to evaluating technical alternatives taking into account military resilience criteria may be used to substantiate design decisions for critical infrastructure facilities under martial law conditions and during post-war recovery. The obtained results may also be applied in the educational process of higher education institutions when teaching disciplines related to environmental impact assessment, water management design, and environmental safety management. Keywords: water bodies, water resources, ecosystems, pollution, anthropogenic pollution, water quality, environmental safety, environmental impact, Environmental Impact Assessment, planned activity, hydraulic engineering structures, technical alternatives, evaluation criteria, martial law conditions, sustainable development.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0125U001993; 0124U001012; 0121U107570

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Покшевніцька, Т. В., Смоляр, В. В., & Лук'янова, В. В. (2023). Технічні альтернативи реконструкції системи водовідведення. *Екологічні науки*, 2(47), 57-60. doi: 10.32846/2306-9716/2023.eco.2-47.9. URL: <https://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2023/2/9.pdf>
- Lukianova, V., Pokshevnytska, T., & Smoliar, K. (2023). Criteria for qualitative assessment of indicators of the impact of planned activities on the state of the environment (Критерії якісної оцінки показників впливу планованої діяльності на стан довкілля). *Геохімія техногенезу*, 9(37), 50-56. doi: 10.32782/geotech2023.37.08. URL: <https://journals.igns.kyiv.ua/index.php/geotech/article/view/329>
- Valerko, R., Herasymchuk, L., Patseva, I., Pokshevnytska, T., & Lukianova, V. (2023). Environmental safety of drinking water supply in rural settlement areas (Екологічна безпека питного водопостачання населених пунктів в сільській місцевості). *Екологічні науки*, 6, 33-38. doi: 10.32846/2306-9716/2023.eco.6-51.5. URL: <https://ecoj.dea.kiev.ua/archives/2023/6/5.pdf>
- Барабаш, О. В., Хрутьба, Ю. С., & Покшевніцька, Т. В. (2024). Комплексний підхід до оцінки впливу на довкілля реалізації природоохоронних проєктів. *Екологічна безпека та технології захисту довкілля*, 6, 93-98. doi: 10.31073/ecobezpeka202406-10. URL: <https://ecocorptzd.com.ua/gallery/10.pdf>
- Барабаш, О. В., Покшевніцька, Т. В., Хрутьба, О. В., & Хрутьба, Ю. С. (2024). Оцінка впливу на довкілля при будівництві доріг в межах лісових екосистем. *Автомобільні дороги і дорожнє будівництво*, 115, 264-276. doi: 10.33744/0365-8171-2024-115.2-264-275. URL: http://publications.ntu.edu.ua/avtodorogi_i_stroitelstvo/115.2/264.pdf

- Покшевницька, Т. В. (2024). Проблеми розподілу впливу антропогенного забруднення на водні об'єкти України в контексті екологічної мілітаризації. Екологічна безпека та технології захисту довкілля. 6/1. doi: 10.31073/ecobezpeka202406/1-09. URL: <https://surl.li/mbpxkj>
- Барабаш, О. В., Покшевницька, Т. В., & Хрутьба, Ю. С. (2025). Оцінка впливу на довкілля як інструмент забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку в умовах антропогенного забруднення та воєнних дій. Екологічні науки, 2(59). doi: 10.32846/2306-9716/2025.eco.2-59.24. URL: <https://eco.j.dea.kiev.ua/archives/2025/59/26.pdf>
- Добровольський, О. С., Барабаш, О. В., Покшевницька, Т. В., & Полушкін, Ю.Ю. (2025). Комплексний підхід до вибору методів дослідження в процедурі оцінки впливу на довкілля. Екологічні науки, 5(62), Частина 2, 44-48. doi: 10.32846/2306-9716/2025.eco.5-62.2.7. URL: https://eco.j.dea.kiev.ua/archives/2025/62/part_2/9.pdf
- Покшевницька, Т. В. (2025). Закономірності антропогенного забруднення водних ресурсів. Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Технічні науки, (52), 166-173. doi: 10.31498/2225-6733.52.2025.351088. URL: https://journals.uran.ua/vestnikpgtu_tech/article/view/351088
- Покшевницька, Т. В. (2025). Метод багатокритеріальної оцінки технічних альтернатив гідротехнічних споруд у процедурі оцінки впливу на довкілля. Екологічна безпека та технології захисту довкілля. 8. doi: 10.31073/ecobezpeka202508-07. URL: <https://surl.li/lntmpb>

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

1. Покшевницька, Т. В., Смоляр, В. В., & Лук'янова, В. В. (2023). Ресурсні та гідрохімічні критерії оцінки впливу на поверхневі води. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 116231 (30.01.2023). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.
2. Лук'янова, В. В., & Покшевницька, Т. В. (2023). Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Оцінка впливу на довкілля в транспортній галузі». Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 118725 (04.05.2023). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.
3. Покшевницька, Т. В. (2025). Модуль багатокритеріальної оцінки технічних альтернатив планованої діяльності в сфері гідротехнічних споруд для процедури оцінки впливу на довкілля (МСА). Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 141479 (10.12.2025). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.
4. Покшевницька, Т. В. (2025). Настанова щодо застосування модуля багатокритеріальної оцінки технічних альтернатив планованої діяльності в сфері гідротехнічних споруд для процедури оцінки впливу на довкілля (МСА). Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 141398 (03.12.2025). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.
5. Покшевницька, Т. В. (2026). Метод багатокритеріальної оцінки технічних альтернатив гідротехнічних споруд у процедурі оцінки впливу на довкілля (Метод МСА). Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 143943 (03.03.2026). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.
6. Покшевницька, Т. В. (2026). Екологічна мілітаризація. Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 141840 (26.01.2026). Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добровольський Олександр Сергійович
2. Oleksandr Dobrovolskyi

Кваліфікація: к. т. н., доцент, 05.22.20**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0048-1388**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний транспортний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02070915**Місцезнаходження:** вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Барабаш Олена Василівна
2. Olena Barabash

Кваліфікація: д. т. н., професор, 21.06.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5206-2922**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний транспортний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02070915**Місцезнаходження:** вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кірейцева Ганна Вікторівна
2. Hanna Kireitseva

Кваліфікація: д. т. н., доцент, 21.06.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1055-1784**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 04r5xzk86

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Некос Алла Наумовна

2. Alla Nekos

Кваліфікація: д. геогр. н., професор, 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1852-0234

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бакуліч Олена Олександрівна

2. Olena Bakulich

Кваліфікація: к. т. н., професор, 05.22.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5700-0576

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070915

Місцезнаходження: вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рутковська Інесса Анатоліївна

2. Inessa Rutkovska

Кваліфікація: к. т. н., доцент, 01.02.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7832-4222

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070915

Місцезнаходження: вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дичко Аліна Олегівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дичко Аліна Олегівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Іванушко Олександр Миколайович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна